

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Ενότητα #6: Πρόγραμμα βασιζόμενο στη μέθοδο της δημιουργικής επίλυσης προβλήματος

Διδάσκων: Γουργιώτου Ευθυμία
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα **Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα** (*Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece*)

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κλυτία, η νύμφη που έγινε ηλιοτρόπιο

Έφη Γουργιώτου

Σκοπός

- Ο μύθος αυτός θεωρώ πως μπορεί να αποτελέσει μία εξαιρετική εφόρμηση για να διδάξουμε και να ευαισθητοποιήσουμε τα παιδιά στη φροντίδα των φυτών.
- Τα φυτά είναι κι αυτά ζωντανοί οργανισμοί που χρειάζονται τη βοήθεια και τη φροντίδα μας. Πρέπει να τα περιποιούμαστε και να τα ποτίζουμε κι αυτά θα μας δείχνουν την ευγνωμοσύνη τους με τα πιο όμορφα λουλούδια τους.
- Με αφορμή το μύθο αυτό λοιπόν , τα παιδιά θα μάθουν ακριβώς τι χρειάζεται για να μεγαλώσει και να ανθίσει ένα ηλιοτρόπιο αλλά κατ' επέκταση θα μάθουν τι χρειάζονται τα περισσότερα λουλούδια και τα περισσότερα φυτά αφού όλα τους θέλουν νερό και ήλιο.

Ο μύθος

- Κάποτε υπήρχε μια νύμφη, η Κλυτία, η οποία παρέα τα βράδια με άλλες νύμφες έπαιζε, τραγουδούσε και απολάμβανε τις ιστορίες που τους διηγούταν ο θεός τους ο Πάνας. Η αγαπημένη ιστορία της Κλυτίας ήταν εκείνη του όμορφου θεού Απόλλωνα, τον οποίο η όμορφη νύμφη είχε αρχίσει να σκέφτεται ολοένα και περισσότερο, ώσπου στο τέλος τον αγάπησε...

- Έτσι γοητευμένη η Κλυτία από όσα άκουγε για τον Απόλλωνα, θέλησε να τον συναντήσει. Κάτι τέτοιο φαινόταν αδύνατο για την Κλυτία, γιατί οι νύμφες όπως εκείνη ζούσαν μονάχα τις νύχτες. Παρά τον κίνδυνο, η Κλυτία ένα πρωί δεν έπεσε να κοιμηθεί όπως οι άλλες νύμφες, αλλά περίμενε στην άκρη του ποταμού να δει τον αγαπημένο της Απόλλωνα. Και πράγματι δε χρειάστηκε να περιμένει πολύ, σε λιγάκι είδε να ξεπροβάλλει το άρμα του Ήλιου και πιο πίσω του Απόλλωνα! Η Κλυτία μαγεύτηκε από το τόσο φως και την τόση ομορφιά!!

- Το δυνατό όμως φως δεν ήταν για εκείνη. Η Κλυτία είχε ανάγκη πολύ νερό για να ζήσει. Η ζέστη είχε αρχίσει να τη λιώνει. Σύρθηκε λοιπόν η Κλυτία μέχρι το ποτάμι και έμεινε εκεί ως την άλλη μέρα που θα συναντούσε τον αγαπημένο της Απόλλωνα. Τα παρακάλια των αδερφών της δεν μπόρεσαν να της αλλάξουν τη γνώμη. Εννέα μέρες και εννέα νύχτες έμεινε η όμορφη Κλυτία εκεί ξαπλωμένη και πολύ ταλαιπωρημένη για να μπορεί να βλέπει την ημέρα τον Απόλλωνα.

- Έτσι λοιπόν τη δεκάτη μέρα, λίγο πριν ξημερώσει, μια από τις αδερφές της πήγε να τη βρει και τι να δει?! Στη θέση της Κλυτίας είχε φυτρώσει ένα λουλούδι. Ένα λουλούδι με φύλλα πράσινα, όπως ήταν το φόρεμα της Κλυτίας και πέταλα ολόχρυσά, όπως ήταν τα μαλλιά της όμορφης νύμφης. Τότε λοιπόν η αδερφή της κατάλαβε πως η Κλυτία είχε μεταμορφωθεί σε λουλούδι για να μπορεί να βρίσκεται πάντοτε κοντά στον αγαπημένο της Απόλλωνα. Εκεί πάνω από το λουλούδι, υποσχέθηκε πως θα πηγαίνει πολύ τακτικά να το ποτίζει και να το φροντίζει.

1^η ημέρα: Αφόρμηση

- Η κυρία – Μαριγώ, εν τω μεταξύ, κρατά ένα πινέλο στο ένα χέρι και μια παλέτα ζωγραφικής στο άλλο. Από την ώρα που έχουμε μαζευτεί στην παρεούλα, έχουμε καλύψει το καβαλέτο με ένα πανί, κάτω από το οποίο έχουμε τοποθετήσει το πίνακα του Βαν Γκονγκ “τα ηλιοτρόπια”.
- “Κυρία Μαριγώ είσαι λίγο περίεργη σήμερα με αυτά τα πινέλα και την παλέτα!! Μήπως όλα αυτά έχουν σχέση με την έκπληξη που μας έχεις ετοιμάσει?”
- Σε αυτό το σημείο η κυρία Μαριγώ μας λέει πως η έκπληξη που έχει φέρει σήμερα στο νηπιαγωγείο βρίσκεται σκεπασμένη κάτω από το πανί του καβαλέτου, αλλά για να μας την αποκαλύψει πρέπει...
- *“...Να τεντώστε τα αυτιάκια σας, να κλείσετε τα στοματάκια σας και να κλείσετε τα ματάκια σας! Για να δω ...μη κλέβετε....ανοίξτε τα μάτια σας όταν σας πω...?”*
- Στη συνέχεια θα μεταφερθούμε στο χώρο του κουκλοθέατρου όπου θα εμφανιστεί κατόπιν μελωδίας η κούκλα «αφηγητής».

1^η ημέρα:

- Στο χώρο της παρεούλας έχουμε τοποθετήσει το κουκλοθέατρο, όπου και εμφανίζεται η κούκλα «αφηγητής» έτοιμη να μας πει την ιστορία για την οποία μίλησε η κυρία Μαριγώ.
- Ακολουθεί ο μύθος....
- Αφηγητής: *Μια φορά και ένα καιρό, ζούσε μέσα σε ένα κρυστάλλινο παλάτι στο βάθος του ποταμού μια όμορφη Νύμφη που την έλεγαν Κλυτία. Η Κλυτία περνούσε τις ώρες της παίζοντας με τα γάργαρα νερά του ποταμού, (εμφανίζεται η Κλυτία), τραγουδώντας και χορεύοντας παρέα με τις άλλες Νύμφες (εμφανίζεται και η άλλη Νύμφη). Τα βράδια, όλες μαζί, άφηναν το κρυστάλλινο παλάτι τους κι ανέβαιναν στην άκρη του ποταμού. Εκεί, μαζεύονταν γύρω από τη φωτιά και ο θεός τους ο Πάνας τους έλεγε την ιστορία για το πιο όμορφο παλικάρι του κόσμου. Το παλικάρι αυτό ήταν ο Απόλλωνας, ο Θεός που ήξερε να παίζει γλυκιά μουσική. (ακούγεται μικρό απόσπασμα από μουσικό κομμάτι).*
- Στην Κλυτία άρεσε πολύ αυτή η ιστορία ώσπου μια μέρα:
- Κλυτία: *Νομίζω ότι έχω αγαπήσει τον Απόλλωνα, θέλω οπωσδήποτε να τον συναντήσω.*
- Νύμφη: *Κλυτία τι λες? Αυτό είναι αδύνατον. Ξεχνάς πως οι Νύμφες είναι προορισμένες να ζουν μονάχα στο σκοτάδι και ο Απόλλωνας διέσχισε τον ουρανό με το χρυσό του άρμα του Ήλιου.*
- Κλυτία: *Εγώ αδερφή μου, έχω πάρει την απόφαση μου.!!*
- Αφηγητής: *Έτσι, μια μέρα μόλις χάραξε η αυγή, η Κλυτία δεν πήγε να κοιμηθεί όπως οι άλλες Νύμφες του ποταμού.*

1^η ημέρα:

- Κλυτία: *Ανυπομονώ να μείνω στην άκρη του ποταμού, για να δω το Φως, για να συναντήσω τον Απόλλωνα!!*
- Αφηγητής: *Έτσι και έγινε!! Εκείνο το πρωινό είδε να προβάλλει από την άκρη του ουρανού πρώτα το άρμα του Ήλιου και πιο πίσω το άρμα του Απόλλωνα!! Δεν πίστευε στα μάτια της! Στο πέρασμα του άρματος του Απόλλωνα όλα άλλαξαν. Ήταν όλα τόσο όμορφα!! Έβλεπε τα χρώματα των βελανιδιών, το χρυσαφί του νερού, άκουγε το τραγούδι των πουλιών κι ένιωθε σαν να την είχαν μαγέψει! Όλα έλαμπαν από την χαρά τους!! Χάρηκε κι η καρδιά της Κλυτίας και τραγουδώντας έτρεχε ανάμεσα στα δέντρα φωνάζοντας:*
- Κλυτία: *- Αχ!!! Είμαι τόσο ευτυχισμένη, καλά μου λουλουδάκια!!!!*
- *Τι όμορφη που είναι η ζωή, αγαπημένα μου ζωάκια!!*
- Αφηγητής: *- Το δυνατό φως, όμως δεν ήταν για εκείνη!! Χρειαζόταν πολύ νερό για να ζήσει!! Η ζέστη άρχισε ήδη να την λιώνει. Σύρθηκε τότε μέχρι το ποτάμι και έμεινε εκεί περιμένοντας τον ερχομό της άλλης μέρας, οπότε θα συναντούσε πάλι τον Απόλλωνα. Άδιστα οι αδερφές της την παρακολουθούσαν να γυρίσει μαζί τους στο κρυστάλλινο παλάτι.*
- Νύμφη: *Αδερφούλα μας, Κλυτία, σε παρακαλούμε γύρισε μαζί μας στο παλάτι.*
- Κλυτία: *Εγώ την απόφαση μου την έχω πάρει!! Θέλω να μείνω εδώ να βλέπω τον αγαπημένο μου Απόλλωνα!!*

- Αφηγητής: Εννέα μέρες και εννέα νύχτες έμεινε εκεί ακίνητη η Κλυτία χωρίς φαγητό και νερό, περιμένοντας κάθε φορά να δει τον Απόλλωνα.
- Ώσπου, τη δέκατη μέρα, λίγο πριν ξημερώσει, μια από τις αδερφές της ανέβηκε κοντά της να της δώσει φαγητό και νερό, και τότε τι να δει??
- Νύμφες:- Κλυτία, Κλυτία πού είσαι αδερφή μου?? Α!! Ένα λουλούδι!! Η φυλλωσιά του ήταν ολοπράσινη όπως το φόρεμα της Κλυτίας. Τα πέταλα του ήταν ολόχρυσά όπως τα μαλλιά της!! Κλυτία μου!!
- Αφηγητής: Τότε λοιπόν η Νύμφη κατάλαβε πως το όμορφο λουλουδάκι που έβλεπε ήταν η Κλυτία, που είχε μεταμορφωθεί σε λουλούδι για να είναι πάντοτε κοντά στον αγαπημένο της Απόλλωνα, το θεό του Φωτός. Δεν στεναχωρήθηκε όμως γιατί σκέφτηκε ότι σίγουρα έτσι η αδερφή της η Κλυτία ήταν πολύ ευτυχισμένη και τότε είπε :
- Νύμφη: Αγαπημένη μου Κλυτία σου υπόσχομαι πως θα έρχομαι καθημερινά να σε ποτίζω και να σε φροντίζω. Τρέχω τώρα να βρω τις άλλες Νύμφες να τους πω την ιστορία σου!!
- Υλικά που θα χρειαστούν: τρεις γαντόκουκλες : του αφηγητή, της Κλυτίας και της νύμφης, το άρμα του Απόλλωνα και το ηλιοτρόπιο σε χάρτινη κούκλα.
- Ζωγραφισμένο φόντο για την παράσταση, μουσικό θέμα για την έναρξη και τη λήξη της παράστασης.

1^η ημέρα: Κεντρικό ερώτημα

- Όταν ολοκληρωθεί η εξιστόρηση της ιστορίας του ηλιοτρόπιου, καθόμαστε μαζί με τα παιδιά στην παρεούλα και την προσοχή μας τραβάει η κούκλα η Μαριγώ.
- *Μαριγώ: -“Τι συνέβη παιδιά στην ιστορία μας?”*
- *«Για να δούμε τι έχω εδώ...»*
- *-“τι βλέπετε σε αυτόν τον πίνακα παιδιά?”*
- *-“Ποιό λέτε να είναι αυτό το υπέροχο λουλούδι?”*
- *- “Ποιός έγινε ηλιοτρόπιο στο μύθο που μόλις ακούσαμε? ”*
- *-“Γιατί συνέβη αυτό?”*
- *-“Τί χαρακτηριστικό είχε ο Απόλλωνας? Πώς ήταν?”*
- *-“Γιατί λοιπόν λέτε ήθελε η Κλυτία τόσο πολύ να τον δει?”*
- *-“Τελικά άντεξε στο φως?”*
- *-“Γιατί δεν άντεξε?”*
- *-“Τί χρειάζεται ένα λουλούδι?”*
- Η τελευταία ερώτηση αποτελεί και το κεντρικό μας ερώτημα, βάσει του οποίου θα δομηθεί και το ιστόγραμμα.

Ιστόγραμμα

Ομαδική ιδεοθύελλα

- Σε αυτό το σημείο καταγράφουμε τις ιδέες των νηπίων στο ιστόγραμμα. Επαναλαμβάνουμε το κεντρικό μας ερώτημα μαζί με τα παιδιά και το γράφουμε στο κέντρο του ιστογράμματος.
- Οι απαντήσεις που αναμένουμε είναι:
- **Χώμα και σπόρους.** Αναδύεται το υποερώτημα (το οποίο και σημειώνουμε στο ιστόγραμμα) → *Πώς θα φυτέψουμε?*
- *-“Δηλαδή εάν έχω σκέτο χώμα, έχω και λουλούδι? Τί άλλο χρειάζεται το χώμα για να φυτρώσει ένα λουλούδι? Σπόρους...πολύ ωραία...το λουλούδι που γνωρίσαμε σήμερα το λέμε ηλιοτρόπιο, τους σπόρους του, δηλ τους σπόρους του ήλιου πώς τους λέμε? Η-ΛΙΟ-ΣΠΟ-ΡΟΥΣ! Τέλεια, πάμε να το πούμε όλοι μαζί... (εδώ το λέμε χτυπώντας παλαμάκια σε κάθε συλλαβή).*
- **Νερό.** → *Γιατί είναι απαραίτητο το νερό?*
- **Ήλιο και φως.** (Εάν δε βγει από τα ίδια τα παιδιά ο ήλιος γυρνάμε πίσω στο μύθο της Κλυτίας). → *Γιατί είναι απαραίτητος ο ήλιος?*
- Δίπλα από κάθε απάντηση θα κολλάμε και τις ανάλογες εικόνες (π.χ. Εικόνα με χώμα και σπόρο, με νερό κ.τ.λ.)

Οι δράσεις μας

- Όταν γράψουμε και τα τρία απαραίτητα στοιχεία για να έχουμε ένα λουλούδι, απευθυνόμαστε στα παιδιά ως εξής:
- -Πολύ ωραία, για να υπάρξει ένα λουλούδι πρέπει να έχει λοιπόν χώμα, σπόρους, νερό και φως... (κατασκευή εννοιολογικού χάρτη)
- Δείχνουμε στα παιδιά τους σπόρους από ηλιοτρόπιο που έχουμε φέρει και συζητάμε να τους φυτέψουμε
- **Χωρισμός ομάδων:** Μια ομάδα αναλαμβάνει να φυτέψει, μια δεύτερη να βρει πληροφορίες για το πώς θα ποτίσουμε το λουλούδι μας , μια ομάδα αναλαμβάνει να βρει πληροφορίες για το πώς ο ήλιος βοηθά το λουλούδι μας. Ξεκαθαρίζουμε σε κάθε ομάδα πως μόλις μάθουν τον τρόπο, θα θέλαμε πολύ να μας τον πουν και εμάς. Για αυτό το λόγο τους δίνουμε χαρτόνι 50Χ35 εκ. για να καταγράψουν ό,τι ανακαλύψουν από τη μελέτη τους.(Φροντίζουμε να υπάρχουν ήδη στα τραπεζάκια τα τραπεζομάντιλα στρωμένα).
- -«Για να μην ξεχάσετε τι βρήκατε μπορείτε να γράψετε ή και να ζωγραφίσετε τον τρόπο σε αυτά τα χαρτόνια.
- Αναζήτηση απαντήσεων στις πηγές

Η ομάδα του φυτέματος

- Για δείτε τι υλικά έχετε στη διάθεση σας?
- Διαβάστε τα βιβλία και αποφασίστε πώς θα φυτέψετε τους σπόρους σας?
- Πώς θα βάλετε το σπόρο μέσα στο χώμα? Πώς θα το γράψετε ή θα ζωγραφίσετε τι βρήκατε να μην το ξεχάσετε?
- Πόσο βαθιά θα πρέπει να βάλετε τον σπόρο μέσα στο χώμα? Να μην ξεχάσουμε να το καταγράψετε, να μην το ξεχάσετε στην παρουσίαση.
- Τώρα που μάθαμε πώς θα φυτέψουμε τους σπόρους, ας φυτέψει καθένας το σπόρο του.

Η ομάδα του ποτίσματος

- *Γιατί είναι απαραίτητο το νερό για τα λουλούδια? Πώς θα το μάθετε?*
- *Πόσο είναι το νερό που χρειάζεται το λουλούδι μας? Πώς θα το μάθουμε?*
- *Για να μην ξεχάσετε αυτό που βρήκατε πώς θα το καταγράψετε?*
- *Κάθε πότε πρέπει να ποτίζουμε το λουλούδι μας? Ποιός θα το καταγράψει στο χαρτί μας?*
- *Με τι θα τα ποτίσετε τα λουλουδάκια σας? Με τι? Πώς θα το σημειώσουμε να μην το ξεχάσουμε?*

Η ομάδα του ήλιου

- -«Γιατί χρειάζεται το σποράκι μας ήλιο, πώς θα το μάθουμε?
- -Πόσο συχνά πρέπει να βλέπει ήλιο? Πώς θα σημειώσουμε αυτά που βρήκαμε στο χαρτόνι μας?
- -Σκεφτείτε μετά από αυτά που διαβάσατε πού πρέπει να τοποθετήσουμε άρα το λουλούδι μας?
- -Εκτός από ήλιο, μήπως χρειάζεται να βγαίνει έξω από την τάξη, να φυσά το λουλούδι μας το αεράκι?»

Αναβαίνει βήλο για να φάει
Το νερό που φέρει από
Το να φέρει νερό για να φάει
Είναι για τον ήλιο

Παρουσίαση ευρημάτων

- Μόλις δούμε πως οι τρεις ομάδες τελείωσαν τις δράσεις τους , μαζεύονται στην ολομέλεια και τα ρωτάμε:
- *-«Για πείτε μας τι κάνατε? Πώς μάθατε πώς πρέπει να φυτέψουμε τους σπόρους μας τελικά?»*
- *- «Εσείς βρήκατε γιατί είναι απαραίτητο το νερό? Πόσο νερό χρειάζονται τα σποράκια που φύτεψαν οι άλλες δυο ομάδες για να γίνουν λουλούδια?*
- *Πώς αποφασίσατε ότι θα ποτίζετε τα γλαστράκια μας?*
- *Ποιοί θα ποτίσουν τα γλαστράκια τελικά?*

- *«Γιατί είναι απαραίτητος ο ήλιος, τι βρήκατε?»*
- *«Ποιο είναι το πιο φωτεινό μέρος που μπορούμε να αφήσουμε τα φυτά μας?»*

- Μετά το διάλειμμα προσπαθούμε να χαλαρώσουμε τα νήπια από την ένταση που πιθανώς νοιώθουν.
- Η δραστηριότητα χαλάρωσης : Ζητάω από τα παιδιά να κουλουριαστούν στο πάτωμα σαν να είναι μικροί ηλιόσποροι μέσα στη γη. Από το CD ακούγεται μουσική βροχής και τα μικρά σποράκια χαλαρώνουν. Μόλις ο ήχος σταματήσει, αρχίζουν το καθένα μόνο του, στο δικό του χρόνο, να ψηλώνει με τα μάτια κλειστά και να κινεί απαλά τα χέρια του σαν φύλλα στον άνεμο.
- Ταυτόχρονα με το μεγάλωμα των μικρών σπόρων, δυναμώνει η μουσική με τη βροχή και τα μικρά βλασταράκια φαίνονται να χαίρονται τις σταγόνες πάνω τους, τα παιδιά κινούνται με χαρά.
- -«Ξαφνικά όμως αρχίζει και ρίχνει πολλή βροχή.... γίνεται κατακλυσμός, ρίχνει χαλάζι....» Τα βλασταράκια φοβούνται και κινούνται ανήσυχα και φοβισμένα.
- -«Ξαφνικά ...ωχ!! Βγήκε ο ήλιος....».
- Τα βλασταράκια χαλαρώνουν, τεντώνονται και λιάζονται ήρεμα ξανά... (παραλλαγή του σύγχρονο νηπιαγωγείο, 2004, τ.41, σ.54)

Παρουσίαση αποτελεσμάτων

- Σε αυτό το σημείο η κάθε ομάδα παρουσιάζει τις καταγραφές της και μας μιλά για αυτές.
- Όταν τελειώσουν και οι τέσσερις ομάδες την παρουσίαση τους λέμε:
- *-«Παιδιά τι θα κάνουμε όλα αυτά που βρήκατε και τόσο όμορφα σημειώσατε?»*
- Τα παιδιά μπορεί να προτείνουν να τα τοιχοκολλήσουμε ή να τα κάνουμε βιβλίο. Στη δεύτερη περίπτωση ρωτάμε τα παιδιά:
- *«-Πώς μπορούν να ενωθούν?»*
- *«- Τι όνομα θα μπορούσε να έχει αυτό το βιβλίο?»*
- *«-Τι κοινό έχουν αυτές οι καταγραφές?»*
- *«-Όμως κάτι λείπει από το βιβλίο μας, τι?? Μάλιστα το εξώφυλλο... Ποιος θα γράψει το τίτλο που αποφασίσατε στο εξώφυλλο?»*
- *«-Για να δούμε τι φτιάξατε...πώ πω!! Είναι πολύ όμορφο, είμαι πολύ περήφανη για εσάς...Μπράβο παιδιά! »*

- -«Τώρα λοιπόν φυτέψαμε τα λουλούδια μας, όμως τι πρέπει να κάνουμε για να μην ξεχνάμε να τα φροντίζουμε?
- Βοηθητικές ερωτήσεις σε περίπτωση που τις χρειαστώ:
- [Τι θα συμβεί όταν βρέχει έξω και κάνει κρύο? Τα λουλούδια μας θα είναι καλά?
- Εάν δεν τα ποτίζουμε και τα ξεχνάμε τι θα συμβεί?
- Τι θα κάνουμε για να λύσουμε αυτό το πρόβλημα?
- Ποίος θα τα φροντίζει, όπως η αδερφή της Κλυτίας υποσχέθηκε στην Κλυτία να την φροντίζει? Πώς μπορούμε να είμαστε σίγουροι πώς θα θυμόμαστε να φροντίζουμε τα φυτά μας?]
- -Για κοιτάξτε τι σας έχω φέρει...»
- Σε αυτή τη φάση της διδασκαλίας εμφανίζουμε στα παιδιά ένα χαρτόνι 70X100 με τη μορφή πίνακα με στόχο να καταγραφεί πάνω του τα ονόματα των παιδιών που θα ποτίζουν κάθε μέρα ή θα μετακινούν τα λουλούδια από τη σκιά στον ήλιο και αντίστροφα.
-
- Έτσι σε αυτό το σημείο αναλύω τον πίνακα και εξηγώ το πώς ερμηνεύεται.
- Κάθε πότε πρέπει να τα ποτίζουμε?
- Ποιοί θα αναλάβουν την Δευτέρα να ποτίσουν τα φυτά μας? Την Τρίτη?
- Εδώ στον ήλιο, κάθε πότε πρέπει τα φυτά μας να βλέπουν ήλιο?
- Ποιοι θα αναλάβουν τη Δευτέρα να λιάσουν τα φυτά?

	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή
	Μαρία Ραφαέλα	Μάριος Μιχαήλ	Παχώνα Ειρήνη	Αρχύρης	Κωνσταντίνος
	Νότα Ηρώ	Αρετή Μπάμπης	Αντώνιο Βενετία	Εμμανουέλα Γεωργία	Γιάννης

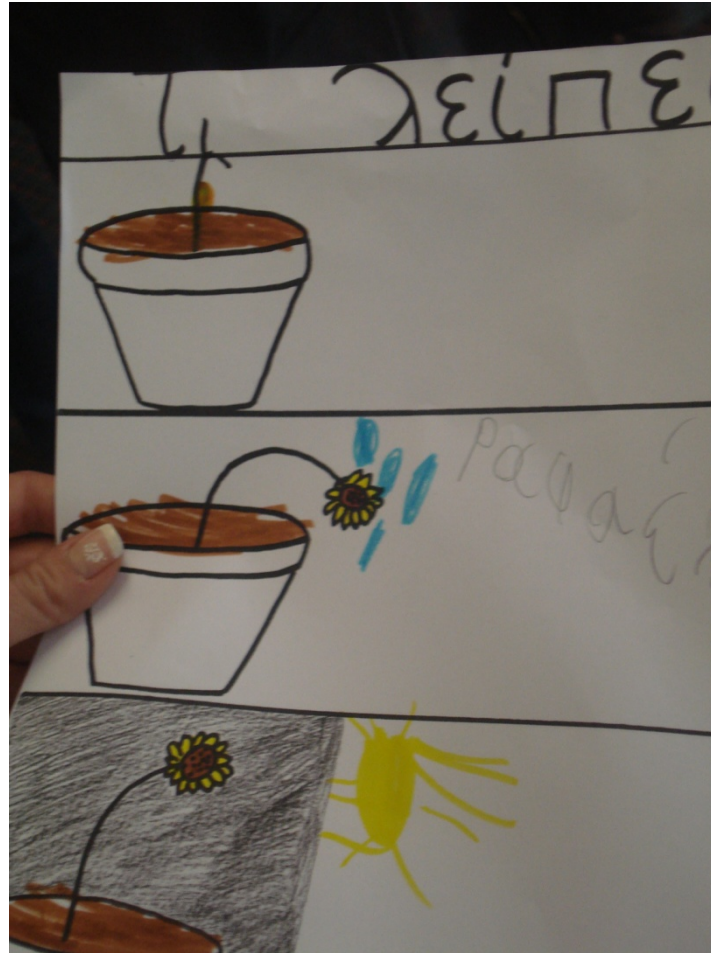
Αρετή
 Κωνσταντίνος
 Ραφαέλα
 Αρχύρης
 Μάριος
 Γεωργία

Η ΝΗ
 ΝΟΣΤΙΟΤΑ
 ΛΑΜΠΟΣ
 ΣΤΙΑ
 ελα
 ρία
 ρίε
 φέ
 μητέ

Φύλλο αξιολόγησης

άρτης είναι, ναζιά κάνει

τε κλαίει

τε γελάει

Ο Αρσένιος

ΣΑΒΒΑΤΟ

ΚΥΡΙΑΚΗ

Χάνς Κριστιαν

Τι χρειάζεται

ήλιος

νερό

ένα ηλιοτρόπιος

χώμα

Γιατί χρειάζεται τον ήλιο;

Γιατί το χρειάζεται;

Γιατί χρειάζεται;

Οι ομάδες μας!

<p>χώμα</p> 	<p>ήλιος</p> 	<p>νερό</p>

Κριστιαν

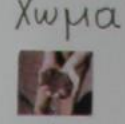
Τι χρειάζεται ένα ηλιοτρόπιο;

↓
Γιατί χρειάζεται
τον ήλιο;

↓
Γιατί
το
χρειάζεται;

↓
Γιατί
χρειάζεται;

Οι ομάδες μας!

		
Βασίλης Ορέστης	Αθηνά	Χρήστος

Πέμπτη 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2011

Μάρτης είναι, νάσια κάνει
πότε κλαίει
πότε γελάει

Εποχή
Άνοιξη

Γιατί Χρειαζόμαστε 20 Χώμας.

Το Χώμα ποτίζει τα έλαια Σαρό

To Xw

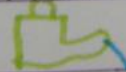
Ο βλαστός
και μεταφέρει
θρεπτικές
στα φύλλα.

Ύστερα αρχί-
μεγαλώνουν
Τα φύλλα χρι-
το φως του ήλ-
φτιάξουν τροφή

Το φυτό αναπτύ-
30 εκατοστά τη

Γιατί το ηλιοτρόπιο χρειάζεται νερό;

 ΠΟΤΙΣΤΗΡΤΙ

- Για να μεγαλώσει
- να μην πεθάνει

ΑΘΗΝΑ ΣΑΜΜΑΝΟ

Γιατί χρειάζεται το φυτό τον ήλιο
Επειδή χρειάζεται να μεγαλώσει
Επειδή χρειάζεται τη γη
Για να φτιάξει ριζιό.
Το ηλιοζόριον γυρνάει

Οι άνθρωποι φυτεύουν
σπόρους και φροντίζουν
για να μεγαλώσουν.
Οι σπόροι είναι πολύ μικροί
και χρειάζονται πολύ χρόνο
για να μεγαλώσουν.
Οι άνθρωποι φυτεύουν
σπόρους και φροντίζουν
για να μεγαλώσουν.

**Πότε ένας σπόρος
αρχίζει να μεγαλώνει;**

Μόλις σε ζεστό έδαφος βρέχεται η ατμόσφαιρα
και ο σπόρος αρχίζει να μεγαλώνει.
Από τη στιγμή που αρχίζει τον σπόρο, είναι
έτοιμο να βγει. Στη συνέχεια το μωρό φυτό
βγαίνει από τη
γη. Ο σπόρος ο οποίος
είναι πολύ μικρός
και δεν έχει
ακόμα ρίζες
και δεν μπορεί
να βγει από
το έδαφος.
Μόλις ο σπόρος
είναι έτοιμος
να βγει από
το έδαφος,
αρχίζει να
μεγαλώνει.

Το φυτό μεγαλώνει στο
γρήγορο από όλη τη φύση.
Το φυτό είναι το πιο
πρώτο που βγαίνει από
το έδαφος. Με αυτόν
τρόπο να φτιάξει
το φυτό.

Γιατί χρ
Το χύμα μέλι να είναι Σερβό
Το χύμα
Το χύμα έχει ανθρώπινα αίματα εν
του ηλιόθεσιου. ΤΟΛΙ
ΟΡΟ ΔΟΡΑ
85

«Η παρούσα μας»

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Ινας
Τροχ

Μάρτης είναι, βασίλισσα κάνει
πότε κλαίει
πότε γελάει

Χάινς
Κριστιαν

Τι χρειάζεται ένα ηλιοτρόπιο;
Φροντίζουμε τα ηλιοτρόπια!

Δουτέρα	Τριτη	Τεταρτη	Παρατη	Παρασκευη
Αλφει	Σταυρινη	Ευαγγελι	Ευαγγελι	Ευαγγελι
Αυγου	Ευαγγελι	Ευαγγελι	Ευαγγελι	Ευαγγελι
Αυγου	Ευαγγελι	Ευαγγελι	Ευαγγελι	Ευαγγελι
Αυγου	Ευαγγελι	Ευαγγελι	Ευαγγελι	Ευαγγελι
Αυγου	Ευαγγελι	Ευαγγελι	Ευαγγελι	Ευαγγελι

ΑΡΧΑΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΙΟ

Χριστιαν

Τι χρειάζεται ένα ηλιοτρόπιο;

Φροντίζουμε τα ηλιοτρόπια!

ή

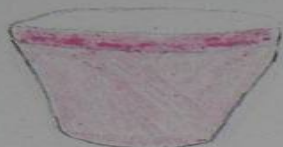

Γιατί
τον

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή
Αναστασία	Σαμπιάνο	Γιώργος Γ.	Μαρία	
Γιώργος Π.	Θεοδώρα	Ορέστης		

Ζωγράφισε τι λείπει σε κάθε ηλιοτρόπιο!

Opština

10. 11. 2010.
Opština

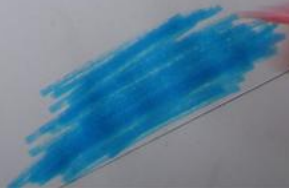
10. 11. 2010.
Opština

Ovo je:

10. 11. 2010.
Opština

Ня НО # Р О П Ю

**Η μέθοδος της δημιουργικής
επίλυσης προβλήματος
στο νηπιαγωγείο**

Τι είναι η δημιουργικότητα;

- Η ικανότητα του ατόμου να βρίσκει πρωτότυπες καινοτόμες λύσεις για την επίλυση προβλημάτων (Παρασκευόπουλος, 2004).

Τι είναι το πρόβλημα;

- Τα προβλήματα είναι καταστάσεις, στις οποίες το παιδί καλείται να λάβει αποφάσεις για το πώς θα επεξεργαστεί κάποιες πληροφορίες ποσοτικού ή ποιοτικού χαρακτήρα, ώστε να οδηγηθεί σε κάποιο αποτέλεσμα το οποίο στη συνέχεια θα ελέγξει για την ορθότητά του.

Η απουσία δημιουργικής παιδαγωγικής από τα σχολεία μας

- Δεν προμοδοτούν συμπεριφορές αναζήτησης και επίλυσης προβλημάτων στους μαθητές.
- Η δημιουργικότητα συγχέεται με την ψυχαγωγία, τον ελεύθερο χρόνο, τα χόμπι. Η φαντασία και ο στοχασμός συγχέονται με το χάσιμο χρόνου, ενώ η παιγνιώδης διάθεση θεωρείται σύμφυτο γνώρισμα κατ' αποκλειστικότητα των παιδιών.
- Αναπαραγωγή προκατασκευασμένων ασκήσεων ή προβλημάτων της μιας σωστής λύσης, σύμφωνα με το μοντέλο του ενήλικά.

Στο Νηπιαγωγείο παραβλέπεται ότι:

- Η γνώση δεν είναι η μετάδοση μιας παραστατικής εικόνας της πραγματικότητας, αλλά συνίσταται πάντα σε ενεργητικές διαδικασίες οι οποίες καταλήγουν στο μετασχηματισμό του πραγματικού, με πράξεις ή με σκέψη για να κατανοηθεί ο μηχανισμός αυτών των μετασχηματισμών και να αφομοιωθούν έτσι τα γεγονότα...» (Πιαζέ, 1990, σ. 80).
- Η αξία των ατομικών διαφορών-διαφορετικά άτομα, ίδιες εργασίες-στο όνομα στόχων που επιδιώκουν να εξασφαλίσουν, κατά το δυνατόν, ίσες ευκαιρίες για τη συστηματικότερη διδασκαλία των μαθηματικών στις επόμενες βαθμίδες εκπαίδευσης.
- Η ερευνητική διάθεση των νηπίων, που εξ ορισμού συναναστρέφεται τη διαφορετικότητα, καταστέλλεται μέσα στο πλαίσιο πληθώρας ασκήσεων της μορφής ερέθισμα-μια σωστή απάντηση.

Η προσχολική και πρωτοσχολική αγωγή αποτελούν το σημαντικότερο κομβικό σημείο όπου σφυρηλατούνται η δημιουργική σκέψη και συμπεριφορά.

- Η δημιουργικότητα ενισχύει την αυτοεκτίμηση των παιδιών, τα ενεργοποιεί και τα οδηγεί στην επιτυχία.
- Η δημιουργικότητα προετοιμάζει τα παιδιά για τη ζωή.
- Η δημιουργικότητα εμπλουτίζει τη ζωή των παιδιών.

- _Φαντασία και σκοπός
- _Πρωτοτυπία
- _Αξία

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Δημιουργικότητα: Θεωρητική τεκμηρίωση

- Η δημιουργικότητα είναι ένα εξαιρετικά πολύπλοκο φαινόμενο:
- **σφαιρική πράξη** (a whole act; Halman, 1967),
- **σύνδρομο** (syndrome: Mac Kinnon, 1962, Mumford & Gustafson, 1988),
- **σύμπλεγμα** (complex: Albert & Runco, 1989),
- **οικολογικό σύστημα** (ecological approach: Puccio, Isalsen, Treffinger & Murdock, 1994).

Προσδιορίζοντας την δημιουργικότητα

- Άτομο
- Διαδικασία
- Προϊόν
- Δημιουργικότητα: γενετήσιο ή επίκτητο χαρακτηριστικό;
- Δημιουργικότητα: ελίτ ή δημοκρατική;
- Δημιουργικότητα # ευφυΐα ή ταλέντο

Επίλυση προβλήματος

- Η έννοια της **επίλυσης προβλήματος** έχει ευρύτερη διάσταση από αυτήν που παίρνει στο πλαίσιο της ανάπτυξης ικανοτήτων και δεξιοτήτων που συνδέονται με τα μαθηματικά.
- Πρόκειται για **διδακτικό μοντέλο** που επιτρέπει στα παιδιά όλων των ηλικιών να συνδέουν τη σχολική εργασία με τον πραγματικό κόσμο και να αναπτύσσουν ικανότητες και δεξιότητες που αποτελούν προαπαιτούμενα για τη μετέπειτα ενεργή συμμετοχή τους σε δραστηριότητες πολιτισμικού, οικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα της σύγχρονης ζωής.

Δημιουργικότητα και επίλυση προβλήματος

“Το δημιουργικό άτομο είναι ένα πρόσωπο που επιλύει προβλήματα, δημιουργεί έργα, ή θέτει νέα ερωτήματα σε έναν χώρο, μ’ έναν τρόπο ο οποίος ενώ αρχικά θεωρείται καινοφανής, τελικά γίνεται αποδεκτός από το ιδιαίτερο πολιτιστικό περιβάλλον.”
(Gardner, 2003)

Δημιουργικότητα και επίλυση προβλήματος

«Δύο πλευρές της ίδιας γωνίας»

Στη δημιουργικότητα συμβάλλουν καθοριστικά οι παρακάτω παράγοντες:

- Το κατάλληλο περιβάλλον.
- Η συστηματική καλλιέργεια όλων των νοητικών λειτουργιών.
- Η καλλιέργεια γνωρισμάτων μιας δημιουργικής προσωπικότητας.
- Οι ανοιχτές διαδικασίες.
- Η ανάπτυξη νέων μεθόδων διδασκαλίας.
- Η παραγωγή ποικίλων προϊόντων γνώσης.
(Ξανθάκου & Καίλα, 2002).

1.Το κατάλληλο περιβάλλον

- Η οικογένεια.
- Ο κοινωνικός περίγυρος.
- Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
- Το περιβάλλον του νηπιαγωγείου.

2. Η συστηματική καλλιέργεια όλων των νοητικών λειτουργιών

- Έμφαση στη συγκλίνουσα-κριτική και αποκλίνουσα δημιουργική σκέψη.
- Ενεργητική απομνημόνευση,
- Ανάμνηση μνημονικών τεχνικών,
- Ικανότητα μεταμνήμης, καλλιέργεια ενός ενεργητικού συστήματος πληροφόρησης-αντίληψης,
- Μεταγνωστικές ικανότητες.

3. Η καλλιέργεια γνωρισμάτων μιας δημιουργικής προσωπικότητας

- Θετική εικόνα, αυτοεκτίμηση.
- Ανοχή στη ματαίωση, την αβεβαιότητα, το πολύπλοκο, το ασύμμετρο, το αντιφατικό, το ατελές.
- Επιμονή, εσωτερικά κίνητρα, άνοιγμα στην εμπειρία.

4.Οι ανοιχτές διαδικασίες

- Δραστηριότητες που προσφέρουν χρόνο για την πρόσληψη των προβλημάτων, την επώαση ιδεών, την ενεργητική ανακάλυψη και αξιολόγηση των λύσεων- απαντήσεων.
- Εξέταση της εγκυρότητας του ευρήματος με βάση τα κριτήρια χρησιμότητας καταλληλότητας – αποτελεσματικότητας.

Η μάθηση μέσα από την επίλυση προβλημάτων

- Αποτελεί το θεμέλιο στη μάθηση του μικρού παιδιού.
- Επιβάλλεται η αξιοποίησή και προώθησή της μέσα στην τάξη του νηπιαγωγείου.
- Η παρατήρηση του παιδιού διευκολύνει την επίλυση προβλήματος και ενισχύει στρατηγικές, χρήσιμες για τη διαδικασία της δια βίου μάθησης.

5. Η ανάπτυξη νέων μεθόδων διδασκαλίας

- Σχέδιο εργασίας ή μέθοδος project.
- Θεματική προσέγγιση
- Μεμονωμένες δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων

6. Η παραγωγή ποικίλων προϊόντων γνώσης

- Ιστορίες (γραπτές, προφορικές)
- Ζωγραφιές, σχέδια, σχεδιαγράμματα
- Ποιήματα, μουσικά κομμάτια
- Κατασκευές με διάφορα υλικά και σε διάφορες διαστάσεις, κ.τ.λ.

Έμφαση στη διαφορετικότητα

Πώς μπορούμε να ενισχύσουμε τη δημιουργικότητα;

- Θέτουμε δημιουργικούς στόχους στο σχεδιασμό μας.
- Αναζητούμε ευκαιρίες για να ενισχύσουμε τη δημιουργικότητα στα υπάρχοντα σχήματα εργασίας και σχέδια μαθήματος.
- Επινοούμε δραστηριότητες που ανταποκρίνονται στο προσωπικό και πολιτιστικό υπόβαθρο των παιδιών.
- Λαμβάνουμε υπόψη στο σχεδιασμό μας τα μαθησιακά στυλ όλων παιδιών.

Πώς μπορούμε να ενισχύσουμε τη δημιουργικότητα;

- Ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να διατυπώνουν **υποθέσεις** και τους παρέχει συνεχείς ευκαιρίες για να τις δοκιμάζουν, να τις επιβεβαιώνουν ή να τις αναθεωρούν. Οι υποθέσεις που θα διατυπώσει το κάθε παιδί αντιμετωπίζονται με σεβασμό και αποδοχή.

Πώς μπορούμε να ενισχύσουμε τη δημιουργικότητα;

- Τα παιδιά κατά κανόνα απευθύνονται στον εκπαιδευτικό τους για να τους λύσει κάθε πρόβλημα που αντιμετωπίζουν. Η πιο γρήγορη και εύκολη απάντηση είναι κάθε φορά που μας απευθύνονται να τους πούμε τι ακριβώς να κάνουν.
- Η απάντηση όμως που προωθεί την **αυτονομία** τους είναι εκείνη που τα προτρέπει να βρουν μόνα τους μία λύση: *«Ρώτησε τα παιδιά της ομάδας σου αν συμφωνούν», «Τι μπορείτε να κάνετε για να το βρείτε» κλπ.*

Ενθαρρύνοντας την δημιουργικότητα στα μικρά παιδιά

- Δημιουργικό περιβάλλον (Θεμελιώδης αρχή του *δημιουργικού περιβάλλοντος* είναι η ενθάρρυνση του παιδικού παιχνιδιού).
- Δημιουργικά προγράμματα
- Δημιουργικοί εκπαιδευτικοί-δημιουργική διδασκαλία (δημοκρατική αλληλεπίδραση)

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

- Η αναγνώριση της αξίας της μεθόδου και η ένδειξη εμπιστοσύνης προς το παιδί ως μαθητευόμενο.
- Η δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος που θα υποστηρίζει τη μέθοδο επίλυσης του προβλήματος.

Η οργάνωση του χωροχρόνου για την εφαρμογή της μεθόδου

- Χρόνος
- Χώρος
- Υλικά

Επιλέγοντας καλά προβλήματα

- Το πρόβλημα να είναι ουσιαστικό και ενδιαφέρον;
- Μπορεί να δεχθεί πολλές λύσεις;
- Επιβάλλει τη λήψη μιας απόφασης για τη λύση του;
- Μπορούν να αξιολογηθούν οι ενέργειες;

Παραμύθια: Τόποι συνάντησης γλώσσας, τέχνης και επιστήμης

■

Τα είδη των σεναρίων-θεμάτων-ανοιχτών ερωτημάτων, τα οποία διαμορφώνουν ένα πρόβλημα και ενεργοποιούν τη δημιουργική μαθησιακή διαδικασία.

Στην προσχολική αγωγή, τα σενάρια του προβλήματος μπορούν να αντληθούν από την παραμυθολογική ύλη της λαϊκής λογοτεχνίας, τους μύθους, τις ιστορίες για ζώα, τις ευτράπελες διηγήσεις και γενικά από ιστορίες σύμμετρες προς τη βαθμίδα ανάπτυξης του παιδιού.

Βασικές συνιστώσες της μεθόδου

- Εξερεύνηση της πρόκλησης (Κατανόηση του προβλήματος)
- Παραγωγή Ιδεών
- Προετοιμασία για δράση (Προγραμματισμός Δράσης)

Βασικές αρχές της μεθόδου

- Δυναμικής ισορροπίας
- Αποκλίνουσας σκέψης (φαντασία, δημιουργικότητα)
- Αναβολής απόφασης
- Προσπάθειας για ποσότητα
- Αναζήτησης ασυνήθιστων ιδεών
- Κατασκευής άλλων ιδεών
- Συγκλίνουσας σκέψης (εκφορά κρίσεων)
- Θετικής σκέψης
- Ανοιχτής σκέψης
- Σκοπιμότητας
- Ελέγχου των στόχων
- Βελτίωσης των ιδεών
- Εξέταση της καινοτομίας

Στάδια της μεθόδου

- Προσδιορισμός του στόχου, της πρόκλησης
- Συλλογή δεδομένων
- Αποσαφήνιση του προβλήματος
- Παραγωγή ιδεών
- Επιλογή λύσεων & Ενίσχυση
- Σχέδιο Δράσης (Αποδοχής ευρύτερα αποδεκτής λύσης)
- Υλοποίηση δράσης
- Κοινοποίηση αποτελεσμάτων-Αξιολόγηση

Στάδια της μεθόδου

- 1. Ο προσδιορισμός και η τοποθέτηση του προβλήματος σε μια η και περισσότερες ομάδες προβλημάτων.
- 2. Ανάλυση του προβλήματος γιατί είναι πρόβλημα, αιτίες του προβλήματος επιπτώσεις του προβλήματος (επίσκεψη αν είναι εύκολο στην πηγή του προβλήματος).
- 3. Αναζήτηση λύσεων ομαδικά και ατομικά.
- Αναζήτηση σχετικών πηγών πληροφόρησης (σχολική – δημοτική - βιβλιοθήκη, επιστημονικοί φορείς, περιβαλλοντικές οργανώσεις, απλοί πολίτες), σφυγμομέτρηση κοινής γνώμης με ερωτηματολόγια – συνεντεύξεις κ.λπ. .
- 4. Σύνταξη λύσεων, συζήτηση, καθοδηγούμενη ερμηνεία . Ανάλυση και μελέτη μιας συγκεκριμένης περίπτωσης. Αποσαφήνιση αξιών. Πειράματα. Παιχνίδια ρόλων και προσομοίωσης.
- Όλα τα στοιχεία ελέγχονται για την ορθότητά τους και μελετώνται σε συνεργασία και με ειδικούς επιστήμονες.

Στάδια της μεθόδου

- 5. Αξιολόγηση – ταξινόμηση προτεινόμενων λύσεων από τους μαθητές με την διακριτική παρατήρηση του εκπαιδευτικού.
- 6. Σχεδιασμός δράσης βάση των προτεινόμενων λύσεων.
- 7. Πραγματοποίηση δραστηριοτήτων, καθημερινή παρέμβαση των μαθητών, ώστε να μειωθεί ή να εξαλειφθεί το πρόβλημα. Ευαισθητοποίηση του κοντινού περιβάλλοντος (οικογένεια, συγγενείς, σχολείο, γειτονιά), Ευαισθητοποίηση φορέων: Δήμοι, Οργανισμοί, Σύλλογοι.
- 8. Πραγματοποίηση παρουσίασης.

Εργαλεία

- Καταιγισμός ιδεών (Brainstorming)
- Καταγραφή ιδεών (Brainwriting, Post-It ^{TM})
- Αναγκαστικές Συνδέσεις
- Ανάλυση μορφολογικών χαρακτηριστικών
- Κατάλογος Χαρακτηριστικών
- Παιχνίδια λέξεων
- SCAMPER (ερωτοανταποκρίσεις)
- Οπτικές Συνδέσεις
- Εστίαση και διάκριση (επισήμανση δυσκολιών)
- Εκδρομές
- Επισκέψεις
- Ταξινόμηση καρτών
- Στόχευση
- Αξιολόγηση
- Αξιόπιστες συγκριτικές αναλύσεις ανά ζεύγη (PCA)
- Επιβράβευση (ALUo,) τεσσάρων βημάτων εργαλείο συγκλίνουσας σκέψης για την αξιολόγηση και τη βελτίωση των νέων ιδεών.
- Πειράματα
- Παιχνίδια ρόλων και προσομοίωσης

Αναπαραστάσεις του προβλήματος

- Παιδαγωγικές αναπαραστάσεις είναι οι αναπαραστάσεις που χρησιμοποιούν εκπαιδευτικός και παιδιά εντός της ομάδας τους ως φορείς γνώσεων και εργαλείων σκέψης για να εξηγήσουν μια έννοια, μια σχέση, μια σύνδεση, ή τη διαδικασία επίλυσης κάποιου προβλήματος (Cai και Lester, 2005).
  - Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επίλυσης ενός προβλήματος το παιδί χρειάζεται να κάνει νοητικές αναπαραστάσεις του προβλήματος όχι μόνο γιατί αυτές το βοηθούν να κατανοήσει το πρόβλημα και να οργανώσει τη σκέψη του σχετικά με την επίλυσή του, αλλά και για να μπορέσει να επικοινωνήσει τη σκέψη του σε άλλους.
  - Εφόσον λυθεί το πρόβλημα το παιδί θα πρέπει να χρησιμοποιήσει και πάλι αναπαραστάσεις για να μπορέσει να εκφράσει τη λύση/τις λύσεις του προβλήματος. Αναπαραστάσεις, λοιπόν, είναι οι ορατές καταγραφές τις οποίες δημιουργεί το παιδί για να επικοινωνήσει τη σκέψη του σχετικά με τον τρόπο επίλυσης ενός μαθηματικού προβλήματος.

1.

Η συνεχής παράθεση ερωτημάτων

Τι νομίζεις;

Ο εκπαιδευτικός δίνει την ευκαιρία στο παιδί να ανακοινώσει τις προσωπικές του ιδέες. Επιπλέον το ρήμα «νομίζεις», που χρησιμοποιεί, δείχνει ότι δεν περιμένει μία συγκεκριμένη απάντηση στην ερώτησή του, αλλά ότι περιμένει να ακούσει τη δική του άποψη σχετικά με αυτό που το ρωτάει, όποια και αν είναι αυτή. Το παιδί αντιλαμβάνεται ότι ο εκπαιδευτικός δεν του ζητάει κάτι, που μπορεί και να μην το καταφέρει, με σκοπό να το ελέγξει, αλλά ότι τον ενδιαφέρει να ακούσει και τη δική του γνώμη, επειδή για εκείνον έχει αξία. Αυτή η στάση του βοηθάει το παιδί να ανοίγεται στην ομάδα και να μιλάει με μεγαλύτερη ευκολία.

Πώς το ξέρεις;

Ο εκπαιδευτικός καλεί το παιδί να αιτιολογήσει την άποψή του, να πει πώς σκέφτηκε και κατέληξε στην απάντηση που έδωσε ή να αναφέρει την πηγή πληροφόρησής του. Λόγου χάρη, όταν ένα παιδί αναγνωρίζει την κάρτα που γράφει το όνομά του, η εκπαιδευτικός μπορεί να το ρωτήσει: «Πώς το ξέρεις ότι γράφει το όνομά σου;». Από την απάντηση που θα δώσει το παιδί, ο εκπαιδευτικός θα πληροφορηθεί σε ποιους δείκτες στήριξε την αναγνώρισή του: στο αρχικό γράμμα, στο τελικό γράμμα, στο ότι πήγε και το συνέκρινε στον πίνακα αναφοράς με τα ονόματα, βοηθούμενο από τη φωτογραφία[1], σε άλλους πρόσθετους δείκτες, που δεν έχουν σχέση με τη γραφή (π.χ. το αναγνώρισε επειδή είχε μία μουτζούρα ή καρτέλα στο πίσω μέρος); Οι δείκτες που αναφέρει αποκαλύπτουν τι έχει κατακτήσει το παιδί σε σχέση με τη συγκεκριμένη γνώση και η απάντησή του είναι σημαντική για την καταγραφή και αξιολόγηση της μαθησιακής του πορείας.

Είσαι σίγουρος,η;

Ο εκπαιδευτικός δίνει στο παιδί την ευκαιρία να αναφέρει τα επιχειρήματά του, προσπαθώντας να πείσει τους άλλους για όσα προηγουμένως ανακοίνωσε ότι ξέρει, του δίνει δηλαδή τη δυνατότητα να υπερασπιστεί την άποψή του. Συγχρόνως, με την απάντηση που θα δώσει το παιδί στην ερώτηση, ο εκπαιδευτικός έχει την ευκαιρία να εκτιμήσει τι από αυτά που αναφέρει το παιδί μπορεί να αποτελούν κατακτημένη γνώση ή αν πρόκειται για παρατηρήσεις που το παιδί δεν καταφέρνει ακόμη να συντονίσει δημιουργώντας σχέσεις μεταξύ τους. Είναι ένας τρόπος να διαπιστώσει ο εκπαιδευτικός πώς οργανώνεται η σκέψη του παιδιού στη συγκεκριμένη δραστηριότητα τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, κάτι που λαμβάνει σοβαρά υπόψη του για τη συνέχεια του σχεδιασμού και του προγραμματισμού του.

Ποιος νομίζεις ότι έχει δίκιο, εσύ ή ο Γιάννης;

Με ερωτήσεις αυτού του τύπου ο εκπαιδευτικός φέρνει το παιδί αντιμέτωπο και με μια άλλη άποψη πέρα από τη δική του. Για να μπορέσει το παιδί να απαντήσει σε αυτή την ερώτηση, πρέπει να συγκρίνει τα επιχειρήματά του με εκείνα του συμμαθητή του, που εξέφρασε άλλη άποψη για το ίδιο θέμα, να παρατηρήσει, να συνθέσει, να καταλήξει σε μία θέση και να επιχειρηματολογήσει εκ νέου, να εμπλακεί δηλαδή σε μία σύνθετη νοητική δραστηριότητα.

Στις συζητήσεις που αναπτύσσονται, ο εκπαιδευτικός δε χαρακτηρίζει τη θέση που διατυπώνουν τα παιδιά ως «σωστό» ή «λάθος», αλλά διατυπώνει καινούργιες ερωτήσεις προς την ομάδα.

Τι θα γινόταν αν;

Μπορούσαμε να
ειδοποιήσουμε παιδιά τη
Χιονάτη για τις προθέσεις
της μητριάς;

Με ποιον τρόπο μπορούμε
να την ειδοποιήσουμε;

Διερεύνηση
αναπαραστάσεων

Η ερώτηση - σενάριο

- ενεργοποιεί την περιέργεια των παιδιών, να τα προτρέπει σε εξερευνήσεις μέσα σ' ένα πλαίσιο στο οποίο συνυπάρχουν η εργασία με το παιχνίδι, η επιστήμη με τη φαντασία, το λογικό με το ανατρεπτικό και το παράδοξο.

2. Ομαδική ιδεοθύελλα (καταιγισμός ιδεών)

Να στείλουμε
ένα γράμμα στη Χιονάτη
με το οποίο
θα την πληροφορούμε
να μη φάει το μήλο

Να στείλουμε
ένα κυνηγό
να πιάσει
την κακιά μητριά

**Με ποιον τρόπο
μπορούμε
να ειδοποιήσουμε
Τη Χιονάτη;**

Να αλλάξουμε τις πινακίδες
στο δάσος έτσι ώστε η μητριά
να μη βρίσκει το δρόμο
για το σπίτι των νάνων.

3.Κρίση-οργάνωση ιδεών

Μετά τη φάση αυτή παραγωγής ιδεών-μέσα από την τεχνική της ομαδικής ιδεοθύελλας-, η ομάδα κρίνει τις ιδέες και ελέγχει ποιες είναι οι καταλληλότερες συμπεριφορές, οι οποίες θα βοηθούσαν την ηρωίδα να ξεπεράσει τον επικείμενο κίνδυνο. Τα παιδιά καλούνται να κρίνουν και να εντοπίσουν τους περιορισμούς.

4. Πειραματισμός και δράσεις

- Σχετικές με την κατανόηση και λύση του προβλήματος
Π.χ.να στείλουμε ένα γράμμα

4. Παρουσίαση των δημιουργημάτων στους άλλους

- Συναντήσεις, εκθέσεις, παρουσιάσεις, επισκέψεις, αλληλογραφία, κ.ά.

Η διαπλοκή των παραπάνω για την ανάδειξη της διαφορετικότητας στη γνώση, το άτομο, την κοινότητα

- Συλλογική διαδικασία
- Ανάπτυξη ικανότητας σεβασμού της εκδοχής του Άλλου, του διαφορετικού, του ξένου
- Καλλιέργεια πνεύματος ανεκτικότητας και αποδοχής της διαφορετικότητας στις προσεγγίσεις, γνώμες, αξίες, ικανότητες, αλλά και στα λάθη και τα σφάλματα.

Παραμύθια

Αφετηρία δημιουργικής επίλυσης μαθηματικών προβλημάτων.

Μια φορά κι έναν καιρό η Κοκκινοσκουφίτσα, καθώς πήγαινε στο σπίτι της γιαγιάς της, συνάντησε στο δάσος τη Χιονάτη, που τάζε τα τρία γουρουνάκια (η εκπαιδευτικός σταματά την αφήγηση και προτρέπει τα παιδιά να σημειώσουν με κάποιο τρόπο στο χαρτί τους ότι ήταν τρία τα γουρουνάκια για να το θυμούνται). «Έλα μαζί μας», της είπαν. Αποφασίσαμε να πάμε εκδρομή στη θάλασσα. «Δεν έχω μαγικό μαζί μου» διαμαρτυρήθηκε η Κοκκινοσκουφίτσα. «Θα σου δώσω εγώ ένα» είπε η Χιονάτη. «Έχω δύο». «Πώς θα πάμε τόσο μακριά;» ξαναρώτησε η Κοκκινοσκουφίτσα. «Θα πάρουμε το λεωφορείο» της είπε το πρώτο γουρουνάκι. «Θα βγάλουμε εισιτήρια» είπε το δεύτερο γουρουνάκι. Η Κοκκινοσκουφίτσα δέχτηκε να πάει μαζί τους και ξεκίνησαν για τη στάση του λεωφορείου.

Πόσα εισιτήρια θα βγάλουν;

- Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να σημειώνουν στο χαρτί τους με όποιον τρόπο θέλουν την ποσότητα, στην οποία καταλήγουν, για να τη θυμούνται. Σε περίπτωση που τα παιδιά δυσκολεύονται, ενθαρρύνει τη δραματοποίηση και προτρέπει για και την ένα προς ένα αντιστοίχιση.

**Πόσα περισσότερα εισιτήρια θα χρειαστούν;
Πόσα είναι όλα μαζί τα εισιτήρια που θα
βγάλουν;**

Στο δρόμο τους συνάντησαν το γίγαντα: «Πού πάτε όλοι μαζί;» τους ρώτησε με τη βροντερή φωνή του. «Πάμε στη θάλασσα», απάντησε η Κοκκινοσκουφίτσα. «Ωραία. Θα έρθω κι εγώ μαζί σας για να σας προσέχω!» είπε αποφασιστικά ο γίγαντας. Και προχώρησαν όλοι μαζί προς τη στάση. «Τώρα θα βγάλουμε περισσότερα εισιτήρια» είπε το τρίτο γουρουνάκι.

Σε λίγο πέρασε ο εισπράκτορας. «Τα εισιτήριά σας παρακαλώ», είπε. «Πείτε μου σας παρακαλώ πόσο κάνει το κάθε εισιτήριο;» ρώτησε η Χιονάτη. «Ένα ευρώ», απάντησε ο εισπράκτορας. Η Χιονάτη άρχισε να μετράει τα χρήματα που είχαν μαζί τους (Ο εκπαιδευτικός τοποθετεί πάνω στο τραπέζι μια χούφτα με αρκετά νομίσματα).

- **Ποιος θέλει να μετρήσει μαζί με τη Χιονάτη; «Ένα, δύο, τρία.....»** Μετρούν τα νομίσματα μετακινώντας σε διαφορετικό σωρό αυτά που έχουν καταμετρηθεί... «...δεκαπέντε», ανακοινώνει π.χ. η Γιωργία.
- **_ Πόσα θα δώσουν για τα εισιτήρια;**
- **_ Πόσα ευρώ τους έμειναν;** (Ο εκπαιδευτικός υπενθυμίζει στα παιδιά ότι πρέπει να σημειώνουν).

Σε λίγο το λεωφορείο έφτασε στη θάλασσα. «Άμα είσαστε καλά παιδιά, θα κάνουμε και βαρκάδα», είπε ο γίγαντας. Πανηγύρισαν όλοι από τη χαρά τους και έτρεξαν εκεί που υπήρχαν βάρκες. «Σε κάθε βάρκα μπορούν να μπουν δύο επιβάτες και το εισιτήριο για κάθε επιβάτη είναι μισό ευρώ» είπε ο κύριος που τις νοίκιαζε.

_Πόσες βάρκες πρέπει να νοικιάσουν για να χωρέσουν όλοι;

_Πόσα ευρώ πρέπει να πληρώσουν;

_Πόσα ευρώ τους έμειναν, αφού πλήρωσαν τις βάρκες;

Μετά τη βαρκάδα έκαναν μπάνιο. Κολύπησαν πολύ ώρα, έκαναν βουτιές, πέταξαν νερά ο ένας στον άλλο. (Η εκπαιδευτικός παρακινεί τα παιδιά να συμμετέχουν, αναφέροντας προσωπικές τους προτιμήσεις και εμπειρίες: «Κάνετε βουτιές όταν πάτε στη θάλασσα;» «Σε ποιους αρέσουν οι βουτιές;» «Σε ποιους δεν αρέσουν;». «Για να μετρήσουμε σε πόσους αρέσουν; Σε πόσους δεν αρέσουν; Ποιοι είναι πιο πολλοί;»)

Μετά το μπάνιο ετοιμάστηκαν να γυρίσουν σπίτι.

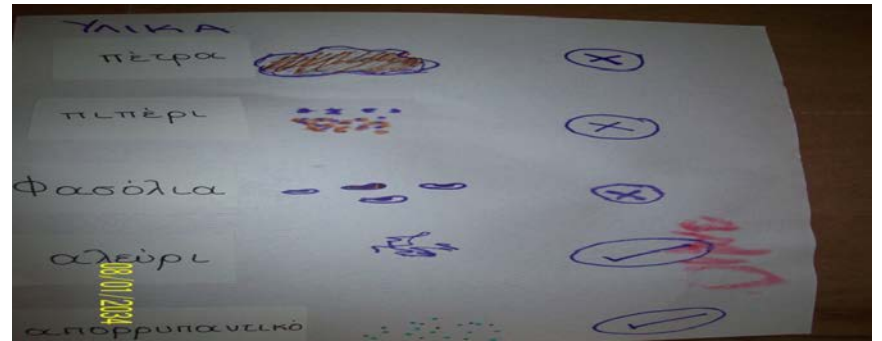
***Τα παιδιά δίνουν στο παραμύθι
το δικό τους τέλος...***

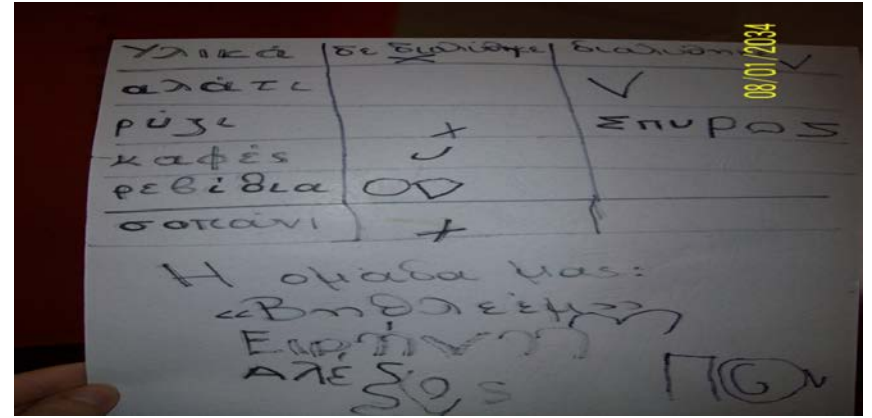
«Ντόρα , η Μικρή Εξερευνήτρια»

- Η Ντόρα με τον φίλο της τον Μπότα θέλησαν λόγω των ημερών να στολίσουν ένα χριστουγεννιάτικο δέντρο στην αυλή του σπιτιού τους. Ήθελαν να βρουν μια πρωτότυπη ιδέα για το στολισμό του δέντρου και έτσι σκέφτηκαν να το στολίσουν με ζαχαρωτά. Έτσι πραγματοποίησαν την ιδέα τους και στόλισαν το δέντρο με πολύχρωμα ζαχαρωτά. Το βράδυ όμως ο καιρός χάλασε. Άρχισε να βρέχει ασταμάτητα όλο το βράδυ.
- Το πρωί όταν η Ντόρα και ο Μπότας βγήκαν έξω είδαν ότι τα ζαχαρωτά είχαν εξαφανιστεί από το δέντρο.

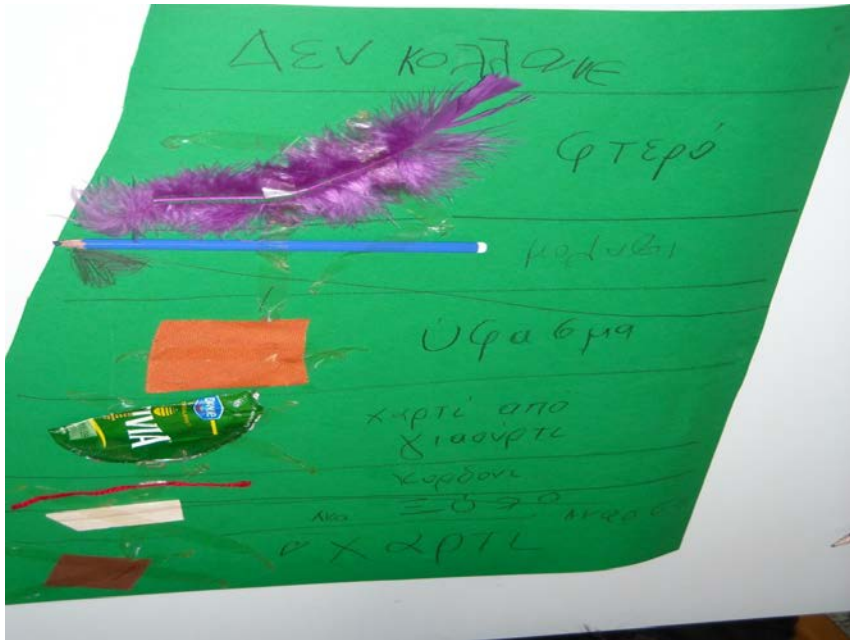
Ερωτήματα:

- Γιατί εξαφανίστηκαν τα ζαχαρωτά;
- Πώς θα βοηθήσω την Ντόρα και τον Μπότα να στολίσουν το δέντρο τους με υλικά τα οποία δεν θα λιώνουν στη βροχή;

Δαφνη

ΕΛΚΟΥΖΙΑΛ	Δεν ΈλκΟΥΖΙΑΛ
<p>κρεμαστρο ζουσαρο συνδεσιμες τωιμνιδι βυρη Αλυσιδω κδεσδι κηροδοκ</p>	<p>φτερο κωδιβι υφασμα χαρτι στο γραφειο κορδονι ζυλο χαρτονι φυλλο παρι χηροκωνυλο Διχτυ</p>

Ποια υλκα δεν λιώνουν

Κορδέλα

Πλαστική

Μαυταλαν

Μαζονι

Μαρφα δόρασι

Λουλουδι

Μαλλι παιχνιδι

«Το κοριτσάκι με τα σπέρτα»

- **Κεντρικό ερώτημα:**

- Τι πρέπει να κάνουμε για να βοηθήσουμε το κοριτσάκι;
-
- **Ομαδική Ιδεοθύελλα:** Μερικές από τις απαντήσεις που θα δώσουν τα παιδιά μπορεί να είναι οι παρακάτω:
- Να του δώσουμε χρήματα
- Να του δώσουμε φαγητό
- Να του δώσουμε ρούχα
- Να του δώσουμε παιχνίδια
- Να το φιλοξενήσουμε
- Να βρούμε τη μαμά του

- Στην ιδέα “Να του δώσουμε χρήματα”, ο Οδυσσέας (η μασκώτ) ρωτάει:
- Πώς μπορούμε να μαζέψουμε χρήματα;
  - *Πιθανές απαντήσεις:* Να κάνουμε έρανο
  - Να φτιάξουμε κάρτες και να τις πουλήσουμε
  - Να ζητήσουμε από τους γονείς μας
- Στην ιδέα “Να του δώσουμε παιχνίδια, ρούχα και φαγητό”, ο Οδυσσέας ρωτάει:
- Πώς μπορούμε να ενημερώσουμε τους γονείς μας για να μαζέψουμε παιχνίδια, ρούχα και φαγητό;
  - *Πιθανές απαντήσεις:* Να φτιάξουμε μία αφίσα
- Πού μπορούμε να βάλουμε αυτά που θα μαζέψουμε;
  - *Πιθανές απαντήσεις:* Να φτιάξουμε ένα κουτί
- **Πειραματισμός- Δράσεις:** Μόλις ολοκληρωθεί η κατασκευή του ιστογράμματος ο Οδυσσέας επιβραβεύει τα παιδιά για τις ωραίες τους απαντήσεις. Ο χωρισμός σε ομάδες γίνεται ανάλογα με τις προτιμήσεις των παιδιών. Ο Οδυσσέας θα ρωτήσει λοιπόν τα παιδιά (ανάλογα με τις απαντήσεις των παιδιών), “Ποιος θέλει να κάνει...;” με τρόπο που να καλύπτει όλες τις απαντήσεις των παιδιών.

«Ο μαγικός κόσμος του Γουίνι, εγώ και η σκιά μου»

Κεντρικό ερώτημα: «Πώς μπορούμε να παίξουμε με τη σκιά μας;»

- Να ζωγραφίσουμε τη σκιά πραγμάτων
- Να ζωγραφίσουμε στη δική μας σκιά
- Να παίξουμε με τη σκιά μας και των άλλων ένα σενάριο (δραματοποίηση – είτε με το σώμα είτε με τα χέρια μας)
- Να παίξουμε θέατρο σκιών
- Να βγούμε στον ήλιο να δούμε τη σκιά μας

Παραμύθι «Η τελεία»

Peter H. Reynolds, εκδόσεις Αίσωπος 2003

- Η κεντρική ερώτηση προς τα παιδιά σε αυτό το σημείο θα είναι:
- «Αν ήσασταν εσείς στη θέση της Λίας πώς θα μπορούσατε να κάνετε πιο ωραίες τελείες;»
- Ομαδική ιδεοθύελλα
- Θα ακολουθήσει ιδεοθύελλα που θα καταγραφεί στο χαρτί του μέτρου που βρίσκεται στο καβαλέτο. Κάποιες από τις απαντήσεις/κατευθύνσεις που περιμένω είναι:
- Στη θέση της Λίας θα έκανα:
  - Πιο μεγάλες τελείες
  - Πιο πολύχρωμες τελείες
  - Πιο πολλές τελείες
  - Τελείες με ζωγραφιά / χαμόγελο
  - Τελείες με πλαστελίνη
  - Τελείες με κολάζ
  - Ζωγραφιές με τελείες

Επίλογος

Το Νηπιαγωγείο οφείλει:

- Να εξασφαλίζει ένα κλίμα ελευθερίας, σιγουριάς, παραδοχής, ενθάρρυνσης και σεβασμού της ατομικής προσπάθειας.
- Να απορρίπτει επιζήμια παιδαγωγικά στερεότυπα, όπως την επίκριση, το ανταγωνιστικό πνεύμα, την απόρριψη της γνώμης του άλλου, το φόβο για καθετί το νέο, την κατάχρηση της λογικής σκέψης και την άρνηση της φαντασίας, ό,τι δηλαδή πολλές φορές αποτελεί εμπόδιο για το εφευρετικό πνεύμα.

Δημιουργικά παιδιά σημαίνει δημιουργικοί εκπαιδευτικοί

- Η αποτελεσματική αξιοποίηση στόχων επικεντρωμένων στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας, ως μορφής μάθησης, προϋποθέτει εκπαιδευτικούς επιμορφωμένους σχετικά με την «αρχιτεκτονική» του πολύπλοκου και πολυπαραγοντικού φαινομένου, ιδιαίτερα σε σχέση με τις διαδικασίες και τις τεχνικές οι οποίες προάγουν τη δημιουργική διδασκαλία και μάθηση.

Δημιουργικότητα: Ένα πνευματικό ταξίδι

**Πρόκνη και Φιλομήλα:
οιωνοί αγάπης
(Η μεταμόρφωση)**

Σκοπός

- Συμφιλίωση της φύσης με τον άνθρωπο
- Αγάπη και σεβασμός των παιδιών προς τη φύση, τα πουλιά, τα ζώα, τα λουλούδια....
- Διάλογος – εμπύχωση με τη φύση και υποδοχή αυτής της γνώσης μέσα από τα αισθήματα, τη φαντασία, την έκφραση, την κρίση.

1^η ημέρα

- Ανάγνωση ιστορίας ή κουκλοθέατρο
- Αποδόμηση ιστορίας (σύντομη)
- Για ποια πουλιά μας μιλάει η ιστορία; Τι γνωρίζουμε για το καθένα.

1^η ημέρα: Πώς μπορούμε να μάθουμε περισσότερα για τα τρία πουλιά:

- Διαχωρισμός ομάδων: Μια ομάδα: το χελιδόνι, η δεύτερη: το αηδόνι, η Τρίτη: τον τσαλαπετεινό (προετοιμασία αντίστοιχων βιβλίων γνώσεων, video)
  - Παρουσίαση ευρημάτων (καταγραφών σε χαρτόνια) Σύγκριση-διαφορές.
    - Ως προς τα εξωτερικά χαρακτηριστικά τους,
    - Τον τρόπο διαβίωσης
    - Την αναπαραγωγή τους
- Μουσικοκινητικό παιχνίδι για αξιολόγηση

2^η ημέρα: Που θα μείνει το χελιδόνι; & Πως θα φτιάξει τη φωλιά του;

- Ομαδική ιδεοθύελλα
- Διαχωρισμός ομάδων και ρόλων
- Αναζήτηση πληροφοριών στα βιβλία, το διαδίκτυο, την ορνιθολογική εταιρεία.

2^η ημέρα: Κατασκευή φωλιών

- Πιθανές ερωτήσεις:
- Τι υλικό χρησιμοποίησε το χελιδονάκι που είδαμε; (στο video) Εμείς έχουμε τέτοιο υλικό εδώ;
- Χωρισμός ομάδων
- Κατασκευές σε τρεις ομάδες (ονοματοδοσία)

2^η ημέρα: Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

- Τα νήπια παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους.
- Πιθανές ερωτήσεις: Τι φτιάξατε; Ποιά υλικά χρησιμοποιήσατε για να φτιάξετε τις φωλιές; Πως δουλέψατε; Τι σας δυσκόλεψε;
- Πού θα τοποθετήσουμε τις φωλιές;
- Δραστηριότητα 6: Μετρώ τα χελιδόνια.

3^η ημέρα: Κατασκευή ταΐστρας

- Τι άλλο θα χρειαστούν τα πουλιά για να επιβιώσουν;
- Κατασκευή ταΐστρας μαζί με έναν αντιπρόσωπο της ορνιθολογικής εταιρείας. (μπορούμε και μέσα από Skype).
- Δραστηριότητες: Χελιδονοοικογένειες, 9).

4^η ημέρα: Ποίημα- Χελιδονοφωλιές

- Μια φορά σε κάποια στέγη
  - δυο χαρούμενα πουλιά
  - δυο σπαθάτα χελιδόνια
  - πήγαν κι έχτισαν φωλιά.
- Κι ένα χέρι, τέτοιο χέρι
  - που δεν πόνεσε σταλιά
  - πάει στη στέγη κάποια μέρα
  - και γκρεμίζει τη φωλιά.
- Και τα δυο τα χελιδόνια
  - σαν γυρίσαν στη φωλιά
  - πια δε βρήκαν τα καημένα
  - τα μικρά τους τα παιδιά.
- Στο κακό το σπίτι τώρα
  - που χαλάσαν τη φωλιά
  - δεν πηγαίνουν τα πουλάκια
  - δεν ακούς γλυκολαλιά.

Τέλλος Άγρας

4^η ημέρα: Ανάγνωση παράλληλης ιστορίας

- Η ιστορία μπορεί να μιλάει για ένα χελιδόνι το οποίο επέστρεψε την Άνοιξη και βρήκε τη φωλιά του κατεστραμμένη.
- **Θα ρωτήσω τότε τα παιδιά ποιος κατά τη γνώμη τους μπορεί να κατέστρεψε την φωλιά;**
- Καταγραφή ιδεών των παιδιών.

4^η ημέρα: Κοινοποίηση της γνώσης

- Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς για να μη μας καταστρέψει κάποιος άνθρωπος τις φωλιές που φτιάξαμε για τα χελιδόνια;
- Με ποιο τρόπο λέτε να ενημερώσουμε τους ανθρώπους ώστε να μη χαλάνε τις φωλιές αλλά να τις προσέχουν;
- Κατασκευή αφίσας, μηνυμάτων, φυλλαδίων, βίντεο, κλπ για ενημέρωση του κοινού, των γονιών.
(προσωπικά προτείνω το υφαντό των πουλιών)

4^η ημέρα: Αξιολόγηση

- Ανάγνωση της εικονοιστορίας.
- Δραματοποίηση μύθου (αναλυτικά όλη η διαδικασία-ρόλοι-σκηνικά-μουσική επένδυση...)

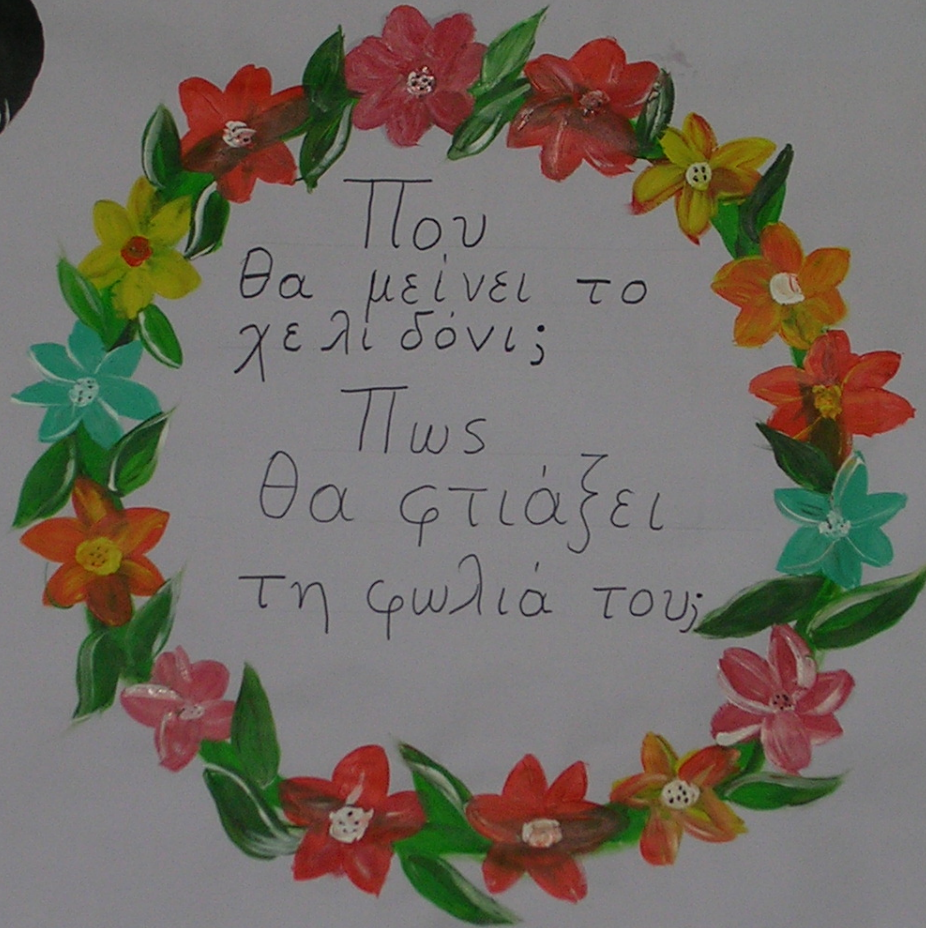

ΕΡΧΕΤΑΙ Η ΑΝΟΙΞΗ!

άχυρα

λάσπη

Που
θα μείνει το
χειλιδόνι;

Πως
θα φτιάξει
τη φωλιά του;

ξύλα

χόρτα

«Η παρούσα μας»

Που θα γίνει το...

Είπατε είναι...

Τα χρώματα...

Οι αριθμοί...

Τα σχήματα...

Τα χρώματα

Κόκκινο, Πράσινο, Μπλε, Κίτρινο, Λίλα, Μαύρο, Λευκό, Γκρι, Ασημένιο

Οι αριθμοί

1	2	3	4	5	6	7
Ένα	Δύο	Τρεις	Τέσσερις	Πέντε	Έξι	Έξι

Τα σχήματα

Κοκκίνο, Τριγωνί, Τετραγωνί, Ορθογωνί

ΕΜΠΤΗ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 2011
ΕΜΠΤΗ 11 ΟΜΑΡΤΙΟΥ 2011

Που θα μείνει το χελιδόνι?

- Εύχα
  - Πως κινούνται
    - Χόρτα
    - Τούβλα
  - Φωγίες
    - Χόρτα
    - Τούβλα
  - Περί
    - Πέτρα
- Στην Ελλάδα
  - Δέντρα
  - Φωγίες

ΚΥΡΙΑΚΗ

άχυρα

χαρτί

κόλλα

πηλός

πλαστελίνη

κλαδάκια

Τι μπορούμε να
χρησιμοποιήσουμε
για να φτιάξουμε
μια φώλια?

2011 3 9

Καθε φθινόπωρο τα πουλιά αφήνουν τις φωλιές και φεύγουν για μέρη πιο ζεστά όπου ο ήλιος θα λάμπει και τα πουλιά δεν θα σκεπάζουν τον ουρανό.
Περισμένον μέχρι να περάσει ο χειμώνας και να έρθει η άνοιξη ξανά. Όταν τα πουλιά ανθίσουν και τα βγάλουν τα αυγά, χυρίζουν ξανά. Το ίδιο έκανε και ένα πουλί είχε φτιάξει τη φωλιά κάτω από μια κλαδιά σε ένα σπίτι στο χωριό Όμις όταν επεστρέψε την άνοιξη το περιμένε μια άνοιξη.
Η φωλιά του ήταν κατεστραμμένη! Το μικρό πουλί ήταν λιποπτημένο δεν ήξερε τι να κάνει. Μερικά άλλα πουλιά που ζούσαν σε κοντινά στα χυριά δέντρα πλησίασαν το πουλί και του είπαν ότι θα το βοηθούσαν να ξαναφτιάξει τη φωλιά του.
Όλα μαζί άρχισαν να φέρνουν κλαδιά και φύλλα. Σε λίγο η φωλιά είχε επισκευαστεί και το πουλί χαρούμενο πετούσε τριγύρω της χυριάς τη βοήθεια των φίλων του δεν θα τα είχε καταφέρει!

Γωνία
Μεταφρέεσθς

Ειρήνη	Αναστασία
Μαρία	Γαλαξίας
Ευτυχία	Χαράλαμπος

Κάθε φθινόπωρο τα αφήνουν τις
και φεύγουν για μέρη πιο ζεστά, όπου
θα λάμπει και τα δεν
θα σκε πάζουν τον ουρανό.
Περιμένουν μέχρι να περάσει ο χειμώνας και να έρθει
η άνοιξη ζανά. Όταν τα ανθίσουν και τα
βγάλουν πάλι χυρίζουν ζανά. Το ίδιο
έκανε και ένα που είχε φτιάξει τη κάτω
από μια σε ένα στο χωριό. Όμως, όταν
επέστρεψε την άνοιξη το περίμενε μια δυσάρεστη έκπληξη.
Η του ήταν κατεστραμμένη! Το μικρό ήταν λυ-
πημένο δεν ήξερε τι να κάνει. Μερικά άλλα πουλιά που ζού-
σαν σε στα γύρω δέντρα, πλησίασαν το και του
είπαν ότι θα το βοηθούσαν να ζαναφτιάξει τη του.
Όλοι μαζί άρχισαν να φέρνουν και . Σε λίχο
η φωλιά είχε επισκευαστεί και το χαρού-
μενο πετούσε τριγύρω της. Χωρίς τη βοήθεια των
φίλων του δεν θα τα είχε καταφέρει!

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Είμαστε το 4^ο Νηπιαγωγείο.
Παθακάδαίμε και σας
καλάτε τις φωνιές
μας χειδωνιών, και των
παιδιών.

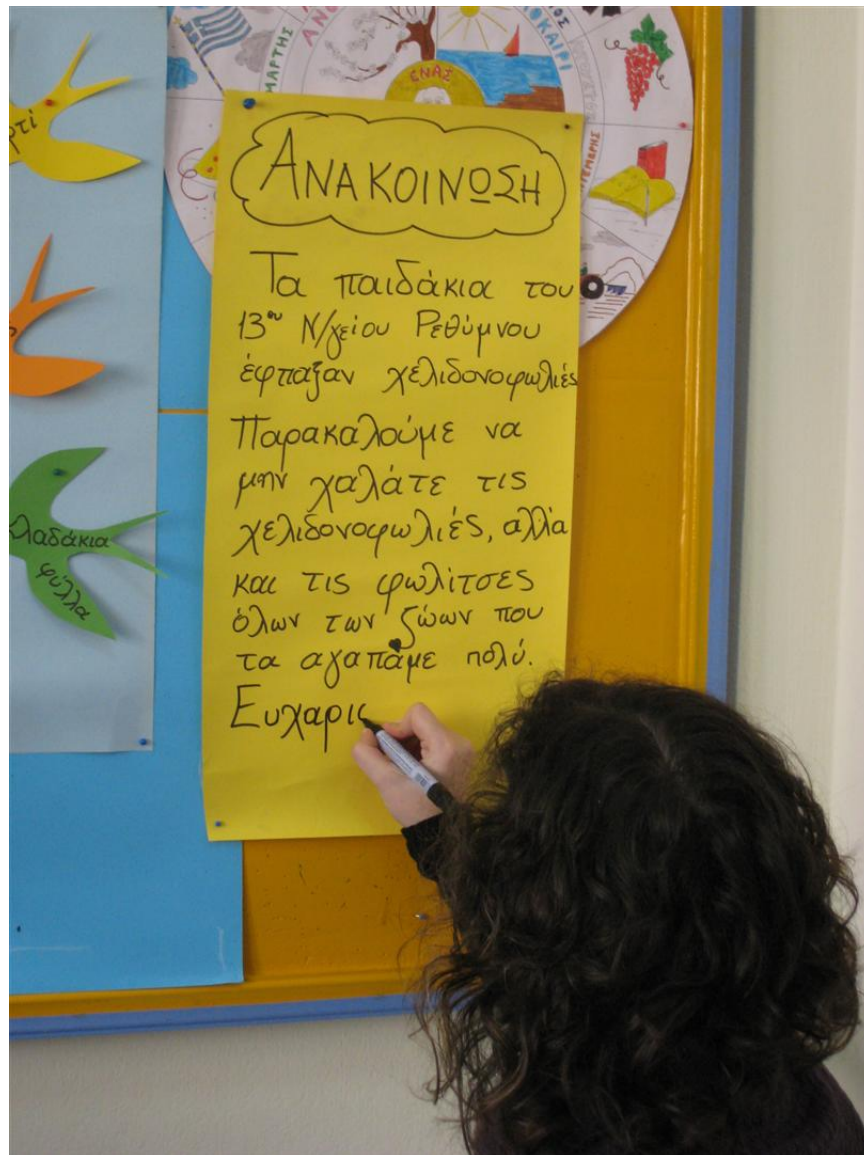
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ
Μ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Τα παιδάκια του
13^{ου} Νηπίου Ρεθύμνου
έφτιαξαν χελιδνοφωλιές

Παρακαλούμε να
μην χαλάτε τις
χελιδνοφωλιές, αλλά
και τις φωλιτσές
όλων των ζώων που
τα αγαπάμε πολύ.

Ευχαρισ

- Πληροφορίες για τα χελιδόνια:
- <http://katakali.net/drupal/?q=el/roulia/xelidoni>
- <http://neraidokosmos1.wordpress.com/2007/03/26/xelidoni/>
- <http://petbirds.gr/forum/t3820/>
- http://www.matia.gr/7/71/7104/7104_1_1.html

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης